

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาแนวทางที่เหมาะสมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจชุมชน : กรณีศึกษา อําเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ วิธีการดำเนินงานวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 363 คน ได้แก่ กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 11 แห่ง รวม 33 คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 11 แห่ง รวม 297 คน พนักงานส่วนตำบล จำนวน 11 แห่ง รวม 33 คน และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีจำนวน 1,163 คน โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มใหญ่ ได้ดังนี้

1.1 กลุ่มอาหารที่เป็นผลผลิตการเกษตรไม่แปรรูป ได้แก่ กลุ่มปลูกหัวผักกาด กลุ่มเพาะเห็ด กลุ่มพืชสวน กลุ่มไม้ผล กลุ่มฉางข้าว และ กลุ่มธนาคารข้าว

1.2 กลุ่มอาหารที่เป็นผลผลิตการเกษตรแปรรูปจากพืช ได้แก่ กลุ่มทำน้ำพริก กลุ่มแปรรูปอาหาร กลุ่มแปรรูปขนม กลุ่มอาชีพเสริมกระยาสารท กลุ่มแปรรูปสมุนไพร กลุ่มข้าวหอมมะลิ กลุ่มโรงสีข้าวกลึง และกลุ่มผลิตภัณฑ์สัตว์

1.3 กลุ่มประมง ได้แก่ กลุ่มเลี้ยงปลา และกลุ่มเลี้ยงกบ

1.4 กลุ่มไม้หัตถ์ ได้แก่ กลุ่มเลี้ยงสุกร กลุ่มเลี้ยงโค กลุ่มเลี้ยงไก่พื้นบ้าน และกลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีด

1.5 กลุ่มที่มีไร่อาหาร ได้แก่ กลุ่มทอผ้าไหม กลุ่มทอผ้าไหมพรม กลุ่มเย็บผ้า กลุ่มหัตถกรรมจักสาน กลุ่มผลิตดอกไม้จันทน์ กลุ่มเฟอร์นิเจอร์ กลุ่มตีเหล็ก และ กลุ่มตีทองคำเปลว

รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 1,526 คน รายละเอียดของประชากรปรากฏดังตาราง 2 และ
ตาราง 3

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอกระดังง์ จังหวัดบุรีรัมย์
จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง

ตำบล	ประชากร			รวม
	สมาชิกสภา ตำบล	กรรมการ บริหาร อบต.	พนักงาน ส่วนตำบล	
1. กระดังง์	31	3	3	37
2. กันทรารมย์	21	3	3	27
3. ลำดวน	33	3	3	39
4. สองชั้น	31	3	3	37
5. สูงเนิน	35	3	3	41
6. ทนงเค็ง	33	3	3	39
7. ห้วยลำราญ	25	3	3	31
8. ขุนนสง	19	3	3	25
9. บ้านปรือ	33	3	3	39
10. เม็กงิ้ว	23	3	3	29
11. ศรีภูมิ	13	3	3	19
รวม	297	33	33	363

ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากรของกลุ่มอาชีพ

กลุ่มอาชีพ	จำนวน
1. กลุ่มอาหารที่เป็นผลผลิตการเกษตรไม่แปรรูป ได้แก่ กลุ่มปลูกหัวผักกาด กลุ่มเพาะเห็ด กลุ่มนางข้าว และกลุ่มขนเคาะข้าว	341
2. กลุ่มอาหารที่เป็นผลผลิตการเกษตรแปรรูปจากพืช ได้แก่ กลุ่มทำน้ำพริก กลุ่มแปรรูปอาหาร กลุ่มแปรรูปขนม กลุ่มอาชีพเสริมกระถางสาหร่าย กลุ่มแปรรูปสมุนไพร กลุ่มข้าวหอมมะลิ กลุ่มโรงเจี้ยว กวนแฉ่ง และ กลุ่มผลิตอาหารสัตว์	97
3. กลุ่มประมง ได้แก่ กลุ่มเลี้ยงปลา และกลุ่มเลี้ยงกบ	62
4. ปศุสัตว์ ได้แก่ กลุ่มเลี้ยงสุกร กลุ่มเลี้ยงโค กลุ่มเลี้ยงไก่พื้นบ้าน และ กลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีด	216
5. กลุ่มมิใช่อาหาร ได้แก่ กลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่ กลุ่มทอผ้าไหมพรหม กลุ่มเย็บผ้า กลุ่มหัตถกรรมจักสาน กลุ่มผลิตดอกไม้จันทน์ กลุ่มเฟอร์นิเจอร์ กลุ่มตีเหล็ก และกลุ่มตีทองคำเปลว	447
รวม	1,163

2. กลุ่มตัวอย่าง ในกรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลใช้ประชากร ซึ่งมีจำนวน 363 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนกลุ่มอาชีพจะใช้การสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (ประสิทธิ์สุวรรณวรวิทย์, 2542 : 148) จากประชากร จำนวน 1,163 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 291 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มกลุ่มย่อย (Stratified Random Sampling) ในกลุ่มอาชีพ ให้กระจายตามสัดส่วน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มอาชีพ ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 4 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มอาชีพ

กลุ่มอาชีพ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. กลุ่มอาหารที่เป็นผลผลิตการเกษตรไม่แปรรูป	341	85
2. กลุ่มอาหารที่เป็นผลผลิตการเกษตรแปรรูปจากพืช	97	24
3. กลุ่มประมง	62	15
4. กลุ่มปศุสัตว์	216	55
5. กลุ่มที่มีใจอาหาร	447	112
รวม	1,163	291

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จะมีคำตอบให้แก่วิธีหมาย / ลงใน ()

ตัวอย่าง

1. เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

() ชาย

() หญิง

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสมขององค์การบริหาร **ในตำบล** ในการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจชุมชน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งคำถามครอบคลุมการดำเนินงานในการส่งเสริมและพัฒนา ทั้ง 5 ด้าน แบ่งสเกลเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด กำหนดสภาพตามความเป็นจริง

ตัวอย่าง / ลงในแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 เป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้วเกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจชุมชน

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การเรียงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการดังนี้คือ

2.1 ศึกษาเอกสารวิชาการ บทความและรายงานการวิจัย เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด หลักการ ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางที่เหมาะสมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจชุมชน

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดขอบเขตและเนื้อหาคำถาม เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาเรื่องที่จะศึกษาและมีลักษณะซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบข้อเท็จจริงได้

2.3 นำแบบฟอร์มแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบเพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุมและตรงกับสภาพ เป็นการหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามแบบ Face Validity

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบแก้ไข จากผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา มาปรับปรุงแก้ไข และเสนอให้คณาจารย์ที่ควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

2.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและกลุ่มอาชีพที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อบำรุงคำอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อ

2.6 หาค่าอำนาจจำแนก โดยการวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายชื่อ หาค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนแต่ละข้อทั้งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ทดสอบความแตกต่าง โดยใช้ t-test ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หรือถ้าค่า t มีค่า > 1.75 ขึ้นไปถือว่าอำนาจจำแนกสูงตามเกณฑ์ ผลปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 48 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.101 ถึง 5.991

2.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านคำอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีครอนแบค (Cronbach) ผลปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่น 0.9695 ซึ่งผ่านเกณฑ์และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนำหนังสือจากสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ถึงนายอำเภอกระสัง และประธานคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อขอความร่วมมือและความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม โดยที่ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาประมวลเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป ผลปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 654 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้และมีความสมบูรณ์ จำนวน 611 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.43

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการจัดกระทำข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของรายการสถานภาพของแต่ละฉบับ
2. คัดแยกแบบสอบถามตามสถานภาพดี แย่ และสถานภาพของกลุ่มอาชีพ
3. กรอกรหัสแบบสอบถาม
4. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูลที่ได้ลงในกระดาษ ทำจนครบแบบสอบถามทุกฉบับ
5. ประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป (Statistical Package for the Social Sciences / SPSS for Windows)

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. การศึกษาสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percent) เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ
2. การศึกษาแนวทางที่เหมาะสมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและพัฒนากิจชุมชน ตามความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและกลุ่มอาชีพ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง
3. การเปรียบเทียบแนวทางที่เหมาะสมความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและกลุ่มอาชีพ วิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ t-test Independent กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05
4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและความคิดเห็นของกลุ่มอาชีพที่แตกต่าง โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

5. ข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยการจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

6. เทคนิคในการแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญธรรม ศรีสะเกษ, 2535 : 100)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	มีความคิดเห็นในระดับมาก
2.51 – 3.50	มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	มีความคิดเห็นในระดับน้อย
1.00 – 1.50	มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณสมบัติเชิงมือ

1.1 การหาค่าอำนาจจำแนก โดยวิธีหาค่าอัตราส่วนวิกฤต t เป็นรายคู่ตามวิธีการของ t -test มีสูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 260)

$$t = \frac{\bar{X}_b - \bar{X}_l}{\sqrt{\frac{S_b^2 + S_l^2}{n}}}$$

\bar{X}_b	แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง
\bar{X}_l	แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
S_b^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
S_l^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
n	แทน จำนวนกลุ่มคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำที่นำมาวิเคราะห์

1.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 261)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_r^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน จำนวนข้อของเครื่องมือ
	S_i^2	แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_r^2	แทน ความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งหมด

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 มัชฌิมเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

$$\bar{x} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	\bar{x}	แทน ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน จำนวนของข้อมูล

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละข้อยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบค่าเฉลี่ยเชิงกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระกัน (Independent Sample)

เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและกลุ่มอาชีพเกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาธุรกิจชุมชน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยใช้สูตร (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 322)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{\sigma_1^2}{N_1} + \frac{\sigma_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ	\bar{X}_1	แทน ค่าเฉลี่ยกลุ่มที่ 1
	\bar{X}_2	แทน ค่าเฉลี่ยกลุ่มที่ 2
	σ_1^2	แทน ความแปรปรวนกลุ่มที่ 1
	σ_2^2	แทน ความแปรปรวนกลุ่มที่ 2
	N_1	แทน จำนวนประชากรกลุ่มที่ 1
	N_2	แทน จำนวนประชากรกลุ่มที่ 2

1.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อ

เปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ถ้าแยกตามสถานภาพตำแหน่งและความคิดเห็นของกลุ่มอาชีพที่แตกต่างกันเกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจชุมชน โดยใช้สูตร (แก้ว สายยศ และอังคณา สายยศ, 2531 : 95)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน ค่าการแจกแจงของ F
	MS_b	แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ใช้วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) โดยใช้สูตรดังนี้ (สุทธิศักดิ์คณะ. 2541 : 248-249)

$$CV_d = \sqrt{(K - 1)(F^*) (MS_{within}) (2 / n)}$$

เมื่อ	K	แทน จำนวนกลุ่มในกลุ่มตัวอย่าง
	F^*	แทน ค่า F ที่เปิดจากตาราง (Critical Value)
	MS_{within}	แทน Mean Square within Group
	n	แทน จำนวนตัวอย่างทั้งหมด